

Numărul 32.

Oradea-mare 8/20 august 1899.

Anul XXXV.

Apare duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2, dean 4 tl., pe 3 luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei

Fără durere.

În grădina de la Golești cad frunzele de toamnă, cad înmărmur prin liniștitul văzduh. Odată, odată încă mai strălucesc poleite de soare și când mai vii par și mai aproape de densul, atuncea cad ele și mor...

În grădina de la Golești au crescut patrioți cari și-au jertfit libertatea, averea, fericirea, liniștea pentru patrie; într'ensă a trăit familia patriarhală a Goleștilor, străbunii și străbunele cu mândri feciori și cu fiice, și un lung șireag de nepoți.

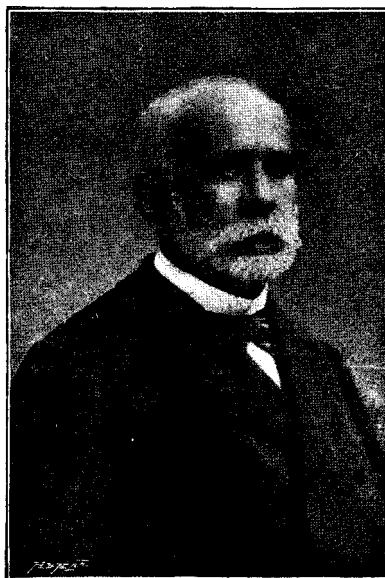
În grădina de la Golești e tăcere, tăcere adâncă.

O bătrână cernită șeade sub un tei cu o carte în poală, iar ochii ei mari și căprui se duc plini de blândețe și jale înapoi spre trecut, la acele ființe, cărora le-a închinat viața întregă și pe care le-a îngrijit până la moarte. Ea nu se măritase. Fața-i trasă și cucernică exprimă nobleță și o luminoasă blândețe ca și a sfântului Toma din icoana lui Murillo. Viața ei este trudnică, căci pe nepoții sei orfanii i-au lăsat ei în ocrotire, iar pe sărmanii din sat i-a învățat cusături frumoase, ca să-și mai aline amara lor sărăcie.

Iar acum petrece câteva clipite de odihnă cercetându-și adâncul inimii obosite și întorcându-și gândurile spre morminte, ca frunzișul

cel fără viață, pălit de raza caldă a soarelui. De-odată ea aude un cântec și-și întoarce capul în partea aceea. O încrețitură între sprincene destăinuește adâncă-î compătimire; căci prin văzduhul liniștit tremură cântece de mort și vers jalnic cântat de un singur glas pe drumul mare al satului. E preotul care îmbrăcat în odăjdii vine încet printre căscioare, urmat de un băiat cu aghiasmatarul în mână, și de prohod. În sicriul de pe năsălii e o femeie bătrână cu părul alb ca zăpada, pacinică și tăcută; numai fruntea i-a rămas brăzdată de amarul anilor.

Prohodul înaintează cu umilință și cu evlavie; o singură ființă rătăcește printre mulțime în dreapta și în stânga, ducând mâna la templă ca și când ar saluta militarărește, rîdînd cu veselie în fața ficăruia arătându-și un șir alb de dinți, iar ochii ei cei mari și negri privesc nepăsătorii la moarta din sicriu. E Chiva, e fiicăsa cea nebună, care cu moartea mă-sei pierde fără să-și dea seama tot ce avea ea pe lume. Hainele ei sînt zdrențe care abia o mai acoper, iar cămașa-i desfăcută la piept i-o strînge câte o mână ce se 'ndură. De sub o năframă, ce de mult și-a pierdut fața-i roșie, se arată în neorînduială pîru-i negru. Nimeni din mulțime nu ia seama la pașii ei rătăciți, la salutul ei militarărește și la rîsul ei

GENERALUL TRAIAN DODA.

sglobiū. Prohodul ajunge la poarta cea părăginită a bisericii pe unde trece încet înăuntru. Chiva mai rămâne afară, mai sare printre pietrele mohorite și la urmă, momită de cântecul din biserică, intră și ea. Bătrâna din grădină se uită lung după dânsa și oftează. Ea cunoaște și-și reamintește viața acestei ființe, și luându-și cartea din poală, se ridică încet, apoi în haina-i cea neagră, trece în tăcere pe stratul de frunze, privind spre biserică și, întorcându-se din nou înderēt, la locul ei de repaus sub teitū, cade iar pe gânduri.

Cât de frumoasă a fost odată Chiva, cât de veselă și sănătoasă! Fața ei smeadă eră pîrguită ca un mândru rod de vară, și ochii ei cei frumoși străluciau de mândrie și de diavoli; și eră gureșă mare când o necăjiau flăcăii în horă. Odată unul a glumit mai mult cu dânsa și venind sara la ea acasă, i-a bătut în fe-reastră; ea a eșit afară și s'au aședat amendoī pe prispă, și au petrecut acolo noaptea întreagă, și apoi pe rēnd în fiecare noapte, cum e dat să se întēple între cei îndrăgostiți.

Dar iată că isbucnește rēșboiul și într'o ȃi de zăduf din luna lui august Mihaī al ei plecă cu oastea. Plānsul ei nu-l putū ținē acasă.

— „Și dacă nu m'oi mai întoarce“! . . ȃise el uitāndu-se la ea.

— „Atunci oiū muri și eū, Mihaī!“ . . .

Crunta luptă de la Grivița eră sfērșită, și el trimise vorbă că trāeșce și e sănētos. Dar după asta nu mai sosi nicī o veste. Chiva vedea frunzele cādēnd, vedea negurile cele mari, gerul și zăpada, — și de la el nicī o solie! Și se frāmāntă de grige și de groază!

Femeilor le eră oprită trecerea peste Dunāre, dar gāsiau ele mijloace de trecere. Chiva înjugă boii la car și ȃicēnd că are să se ducă în cārāușie, o luā incetinel pe lângă boi spre Plevna.

Cu o traistă de rufe albe pentru el, pe cap cu un bostan mare și în sîn cu alte poame, ea cutreeră lagărul și șanțurile cātând pe Mihaī al ei. Și pe când în giurul ei gloanțele șuerau și un soldat cādū lovit de moarte, ea află că Mihaī e rānit și dus într'un spital, fără să se șcie anume unde. Rēmāsese galbenă și fără de graiū în apele ghețoase ale șanțurilor și nicī că se mai gāndiā să se păzească de gloanțe. „În apa de aici i-au degerat picioarele și pe urmă il lovi un glonț în umēr“, îi ȃise Chivei un tovarăș de luptă, „dar nu șciū unde l-o fi dus“.

Ea plecā cu o povară în inimă și începū să cutreere ambulantele. O groază mare o cuprinse vēdēnd fețele celor greū rāniți, care nu puteau fi duși mai departe. Eră aproape veselă că nu l-a gāsīt între aceștia.

I se spuse că poate să fie încă în Mișka. Și ea plecā într'acolo, trecēnd desculță pe pāmēntul înghețat și prin negura cea rece. În Mișka fusese, dar il pornise mai departe, cātră Turnu-Măgurele. Cică ar fi încă în viață, i s'a scos glonte, i s'a tăiat un picior, dar incolo e bine.

Și iarăș plecā Chiva la drum și ajunse în Turnu-Măgurele. Orașul întreg eră prefăcut într'un lazaret. Ea umblā din spital în spital, il cātută în vre o doueȃeci, și la urma urmei gāsī patul în care zăcuse. De vre-o patru ȃile il mutaseră de aici la Craiova. Ea oftā din greū și-și ridicā iar traista cu rufe. Dar nicī la Craiova nu mai eră. Cu o ȃi mai înainte il dusesse cu trenul rāniților la Bucureșci. La Bucureșci il cātută iar, întrebānd mereū în toate părțile. Casele cele mari,

casarimele și multe școli eră acum prefăcute în spitaturi. Într'un târziū sosi pe dealul Cotrocenilor, la casarma batalionului de vēnători. Aici il aflā în sfērșit, când întrebā de numele lui. Iși cerū voie ca să-l vadă și să-l îngrigeescă, și intrā sfoasă printre șirurile lungi de paturi, dusă de mână de o cucernică călugăriță, care avea la braț o betelie cu crucea roșie. O doamnă, tot cu crucea roșie, îi eși în cale ȃicēndu-i:

— „E aici, dragă copilă; il veī gāsī puțin schimbat!“

Și ȃeū, abia-l cunoscu. Trupul ei șovăi și genuchiil îi tremurāră, când il vēdū atât de schimbat și de slăbit. El îi zimbī, dar zimbetul lui eră o rînjire. O, doamne, cum o putē să îndure ea atāta suferință înaintea atātor oameni! Dar ȃi și noapte stātū la cāpētēiul lui ca o stāncă de piatră. La odjhnă nu se mai gāndiā ea, cu toată cālētoria-i cea lungă, și numai cu de-asila luā cāte ceva de māncare.

Afară oștile treceau înainte necontentit prin nāmoul adānc de pe drum. Erău soldați trudiți ce veniau din fundul Rusiei. Șireaguri de rāniți sosiau de pe cāmpul de luptă; șireaguri de Turci prizonieri, flāmānți, goi și desculți veniau prin mocirlă; și iarăș șireaguri de bolnavi de lingoare și aproape degerați și prāpădiți de foamē umblau ameiți, cādēnd pradă corbilor și cānilor; coastele lor roșii și jupoiate priviau hidos cātre cerul acoperit cu nori de zăpadă.

Prinse să ningă. Părea că norii milosi voiau să învelească cu unul și acelaș lințoliū atât pe prietenii cât și pe dușmanii.

Din toate acestea Chiva nu vedea nimic. Ea nu vedea decāt fața lui Mihaī, care zăcea rābdător în suferinți grele și care, întreat de starea lui, rēspundea în totdeauna cu acelaș „bine“ liniștit. Apoi, molcom îi povestiā ei despre chipul cum i-au tăiat o jumētate de picior, cum s'a întēplat de nu i-au dat de ajuns clo-roform și ce cumplite chinuri a suferit; iar pe ea o o nāpădiaū lacrimile, șiroi pe obraz, lacrimi care erău o alinare pentru Mihaī.

I se spuse că Mihaī va scāpă, că nu va muri. Inima ei tremurā de bucurie de nicī nu mai putea grāi. Dar când îi vēdū pentru întēiaș dată rānilē, se făcū albă ca pāretele. Îi dādū un strop de vin și i se spuse că nu-i nimic, că-i va trece și că se va vindecā numai să-i dea cāte o lingurā de doștorie când va avē junghiuri prea mari, ca să-l liniștească. Mihaī povestiā de Grivița, îi arātā decorația, și de și Chivei îi pricinuiā fricā și durere, totuș ea il ascultā cu drag, când cu buzele lui palide îi zugrāvīā fapte de viteaz. Trei gloanțe i-au guārit pālăria și nicī pērul nu i l-au atins. „Veți dragă cā așā a vrut bunul Dumneȃeū și cā am mai avut ȃile!“ îi ȃise Mihaī . . .

Dar veni o noapte mai grea pentru Mihaī. Se plāngea de dureri mari la umēr și la picior. „După 24 ceasuri erā să fiū înlocuit, cāci imi degeraseră picioarele și tocmai atunci me nimeriră gloanțele! . . Vai! . . Nu me poți face s'adorm?“

Ea puse mână de grabă pe-o sticlă cu leacuri și în lumina cea slabă a opaițului îi turnā o lingurā mar ce întreagă, stānd tăcută lângă dēnsul, după cum i se spusese, ca să-l poată adormi. Deodată inșe el începū să se tânguiască cā simte dureri, și fața i se scimbā grozav. Și il durea tot mai tare, încāt rēsuflarea îi trecū într'un hārcăit. Înspāimāntată, Chiva fugi la o călugăriță ce dormiā într'un colț și o trezi. În urmă deșteptā pe doctorul de asistență, rugāndu-l ca pe Dumneȃeū să vinā, cāci cu Mihaī e greū. Doctorul vēdū pe bolnav și strigā cātră Chiva rēstit:

— Din ce doctorie i-ai dat?
 — Din asta, îi arată ea sticla.
 — Dar nenorocito, strigă doctorul, acolo e carbol!
 Chiva se uită țintă la el fără să-l priceapă. „Ș-am făcut reu că i-am dat?” întrebă ea cu sfială.
 — Reu? E otravă! răspunde doctorul, și, fără a se mai uita la ea, făcând toate încercările de-a împiedica urmările grele. Dar bolnavul se munciă în luptă cu moartea, cuprins de dureri nebune; otrava îi curgea acum prin vine și-i îngreuiă răsuflarea. Mihaï își făcea din când în când câte-o cruce și când nu mai putea ridică mâna, o rugă pe ea să i-o poarte. Cuvânt de mustrenu eși din gura lui.

— Nicî așa nu mai aveam țile! îi țise el.
 Când se făcî țiuă, eră liniștit, dar foarte reu. Ea nu-l lăsă din brațe, ci-l strîngea așa țăcută și nu îngăduia nimeni ca să i-l ia din brațele încleștate.

A trebuit cu sila să acopere mortul și să-l ducă afară. Chiva îl însoți până la ușă; pe urmă se întoarse îndărăt și mergînd de la un pat la altul se uită în fața fiecărui țicîndu-le: Mihaï!.. Mihaï! Eră unicul cuvînt ce-l mai șcîia rostî. Toate celelalte erău șterse din amintirea ei, și chiar și numele lui îl rostîia acum tot mai rar.

Niște oameni cãrora li se făcî milă o aduseră la Golești. Când o vîdî maică-sa cã vine, plânse cu hohot, în vreme ce Chiva zîmbîia și țăcea. Ea gustase toate suferințele din lume în acele trei ceasuri de cruțime. Gândurile ei nu le-a aflat nimeni, ele aũ remas țaină adâncă pentru vecie...

Bêtrâna singuratică cîn grădină gîndîia la toate acestea, când iațã cã eșîa prohodul din biserică și-și luă drumul spre țintirim. Chiva sãltă surîdînd în giurul mormîntului deschis și cu ochii ei cei mari și șterși priveșce în groapă, unde coborău acum pe aceea care-î fusese spriginul din urmă și tot ce mai avusese în viațã. Apoi ea se strecoarã printre lume, salutã milităreșce și aleargă iarăș spre sat, trecînd pe lângã grădina, în care tot mai cad frunzele în țăcere și razele strãlucesc deasupra capului celei sfințe și singuratece bêtrâne.

CARMEN SYLVA.

Cugetări.

Când un ținîr țice cã iubeșce pe aproapele seũ, de noue-țeci de ori la sutã, aproapele e o fatã frumoasă.

*

Calomnia e ca o monedă falsă; multe persoane carî n'au vrut s'o facã, o fac să circule fără nicî un scrupul.

*

Ori ce amoresat e întotdeauna fericit să vađã pe femeea gîndurilor sale. Dar ce nenorocit ar fi dacã ar puté să vađã gîndurile femeii sale.

Amorul se compune din accese ca de friguri; a-celea din țile în carî te cređi vindecãt și acelea din țile în care țî se pare cã morî de ele.

*

Depãrtarea în amor e ca vîntul în incendiũ, îl stînge dacã e mic, îl aprinde dacã e mare.

*

A te mutã, este a murî pușin.

Legendă.

De l'argent! de l'argent! toujours de l'argent!
 M.

Mândru, limpede, grăbit,
 Șerpuind în matca-ț joasă,
 Ronul țice, liniștit,

Cãtre Arva sgomotoasă:

— Vaț! Uritã te-ai făcut!

„Ce isvoare te udarã?”

„Prin ce locuri ai trecut?..

„Nu m'atinge! Ești murdarã.

— Sînt“, rosteșce, supêratã,

Arva-n clocote venînd.

„Totuș, lasã-me odatã

„Cu-al meã braț să te cuprînd.

„Pasãrile dimînetei

„Cîripînd vom auđi;

„Ca doui soți pe drumul vîțeței,

„Merge-vom spre miadã-đi;

„Întelni-vom brađi în cale,

„Și magnoliã, și lãmâi,

„Și crengi verđi cu portocale,

„Și pãduri șoptînd „rêmâi“;

„Iarã noi, împinși în goana

„Fericirei, singurei,

„Neluãnd la ei aminte,

„Duce-ne-vom înainte,

„Pânã ce Mediterana

„Ne-o'nnece în fundul ei

— Cređi tu“, Ronul îi rîspunde

„Cã me poți induioșã,

„Ale mele-albustre unde

„Sã le-amestec cu-o așã

„Apã, cu talazuri pline

„De noroaie și nisip?..

„Ești nebunã vaț de tine!

„Pleacã! Fuđi! Cu nicî un chip!..“

Arva replicã, șireatã:

— Sînt murdarã; dar, în schimb,

„Am ce n'ai tu: Sînt bogatã.

„Pe tot drumul, cãt me plîmb,

„De sub munții albi de ghiațã,

„Din cãntatul Chamoniã,

„Care-mã dete astãđi viațã,

„Și la tine me gonđ, —

„În nisipurile mele

„Praț de aur eã gãsesc...

„De țî-aș da ce ai în ele,

„M'ai lãsã să te iubesc?”

Ce-a țis Ronul, nu se șcîie.

E de mult, și s'a uitat.

Înse în geografie

Scríe cã s'au împãcat.

HARALAMB G. LECCA,

Germanul.*

Pe țermurile mărilor vijelioase și în mijlocul pădurilor sălbatice se aude, răsunând mai puternic decât mugetul valurilor și decât huetul prelung al pădurei, cântecul de război, înfiorătorul barrit al Germanului barbar.

O ceată numeroasă de luptători se apropie. În fruntea lor merge un Koniung viteaz. Statura lui e înaltă cât a unui uriaș; ochii-i sunt albaștri ca seninul cerului. Privirea-i este măreață și impunătoare. Părul capului este roșu înflăcărat; și l-a ridicat pe creștet în două mănunchiuri, pentru ca înfățișarea să-i fie și mai groznică.

Maî mare și maî împodobit decât al soților sei, scutul viteazului Hertog străluce la razele soarelui. Brațele-i vînjoase sînt goale; trupul îi este strîns cobză într'o tunică de in; pe spete-i joacă legănându-se o sarică, prinsă la piept cu pafale. Într'o mână ține scutul, într'alta învîrtește framea, arma grozavă a Germanului luptător.

După el, făcînd să ducă pămîntul, sub pașii lor voinici, vin în primele rînduri tineri plăviți, cu părul galben și mătășos, cărora acum li s'a dat framea, semnul bărbăției. Ei n'au fost încă la luptă și, de aceea, poartă în degetul arătător un inel de fer, semn că n'au omorît încă nici-un vrăjmaș. Pe chipul lor se citește crunta poftă de omor. Voesc să scape de inelul de fer, și sînt spăimîntători.

În urma tinerilor, vin vitejii oșeliți în luptă. Pe brațe, la gât, pe obraz cei mai mulți își arată cu neîntrecută mîndrie nenumăratele răni primite în focul războaielor de mai înainte.

La aceste răni, podobe maî scumpe decât hainele muiate în fir de aur, se uită cu rivnă și tineri și bătrîni. Nici odată acești viteji nu au lăsat să le cadă scutul din mână. Acela pe care Donar, zeul tunetului, și Ziu, zeul războiului, l-ar nenoroci cu o asemenea neagră necinste, perderea scutului, s'ar omorî singur după bătălie.

Pasă ceata înainte, lovind scutul cu framea și cîntînd fără încetare!

Dar cine sînt războinicii cari par ca eșiți din iad cu hainele lor negre, cu scuturi negre și cu chipurile înegrite? — Aceștia-s Arimanii, neam abia cunoscut, venit din pădurile nestrăbătute ale Germaniei-Orientale, războinicii cari nu se luptă decât noaptea, întocmai ca niște vedenii fioroase.

Și se duc mereu și 'ntr'una lovind scutul cu framea!

La acest sgomot bine cunoscut, răspund de-odată strigătele femeilor ce le es spre întîmpinare. La vederea războinicilor, cuprinse ca de-o furie divină, femeile încep să cînte, să urle, și să răcească. Ele ridică spre cer în brațele lor goale copiii ce alăptează și, scuturându-și părul bălai, în semn de îmbietoare urare, arată luptătorilor sborul paserilor sfinte, povestitor de strălucite biruințe. Pieptul războinicilor se umflă cu putere, și virtutea lor crește însutit.

Și se duc mereu și 'ntr'una lovind scutul cu framea și cîntînd cântecul morții, barritul defunător!

Ajung la pădurea sacră. Din tainice ascunzătorii, preoții apar cu carul sfânt al Hertei, mama zeilor, zeita prea mărită a pămîntului. Un vîl mare acopere

carul. Căii cei albi ca zăpada, favoriți zeilor, crescui de preoții în luminșuri de nimeni văduți, trag carul Hertei. Cu scutul și framele plecate, stăpânite de-o spaimă sfântă, războinicii se închină, și apoi se așează în urma carului. Sub vîl în car, cred ei, se află zeita. Începe plimbarea Hertei în neînteruptă tăcere.

După cîtăva vreme, la un semn al preoților, războinicii se opresc. Carul sacru se depărtează, însoțit numai de preoți și de sclavi. El se perde în afundimile pădurilor. Acolo, preoții vor porunci ca pe marginea lacurilor numai de ei știute, să se spele carul. căii, vîlul și chiar zeita; iar sclavii cari vor îndeplini această sfântă slujbă, vor fi omorîți.

Ceata poposește la marginea pădurei. Războinicii mîncă puțin, dar beau fără sațiu, în cupe făcute din craniile dușmanilor învinși, beutura cea mult iubită a Germanului războinic, un fel de vin făcut din orz sau din grâu fermentat.

La un semn al Hertogului, războinicii se așează din nou în rînduri dese. Ceata pleacă, făcînd să răsune iarăș pădurile nesfîrșite, și țermurile mărilor vijelioase de cântecul luptei pe care, într'un entuziasm fără seamăn, Germanul barbar îl cîntă, punînd scutul în fața gurei, pentru ca vorbele lui să se avînte către ceruri maî sonore și maî puternice.

Sboară la moarte Germanul fără teamă, căci el știe bine că, pe viteazul cădut în luptă, dînele prea frumoase, fiice ale lui Wodan și ale Freiei, Walguriile întraripate, îl vor sui la ceruri, în Walhala cel plin de îmbătătoare fericii.

Și se duc mereu, și 'ntr'una lovind scutul cu framea și cîntînd cântecul morții, barritul defunător!

Acesta-i Germanul lui Herman (Arminius), vrășmașul de moarte al Romei imperiale.

G. IONNESCU-GION.

Floarea morții.

Natura a dat omului isvoare admirabile de energie și de răbdare. Dar dînsul este „propriul său inamic”; el caută cu cea maî mare stăruință să se peardă; născocoșce flagele mult maî ucigașe în acțiunea lor continuă decât ciuma și cele maî teribile boli. El alunecă pe calea peirei prin atracțiunea ce i-o presintă o plăcere care nu e cuprinsă în tegile naturei, sau care trece de limitele ei. Astfel e alcoolul; tot astfel este și opium.

Opium este suctul unei plante cu flori mari și grele, cu frunze de un verde albicios, pe care toată lumea o cunoașce și care se numeșce mac. Plantă „fatală”, care aduce somn și visuri, dar care aduce și moartea, ca fratele său mancinelul, acest arbore legendar sub care moare călătorul neprevădător, care se culcă la adăpostul delicios al umbrei sale.

Principalele țări în cari se produce această marfă teribilă sînt Asia-Mică, Persia și India. Se știe că opium se prepară din fructele macului cari trebuie despicate cînd sînt coapte. A două și se culege un lîcid sirupos, care se scurge afară din fructe, și care, fermentînd la aer, se transformă în această teribilă otravă.

Benares, Patna și Maula sînt cele trei centre indiene din cari se expediază o mie șeaze sute până la o mie opt sute de lădi pe lună, în beneficiul comerțanților englezi.

* Tabele făcute la Școala Normală de Institutori din București.

Opium se întrebuițează în trei feluri. Se poate bea sub formă de laudanum, care derivă direct din el. Picătură cu picătură se ia dintr'o sticlă, și se toarnă în gură cu o foarte mare precauțiune periculoasa lătură; căci dacă se poate puțin câte puțin să ajungă cineva să bea o mare cantitate (8000 picături pe zi), cea mai mare precauțiune trebuie observată la început când te dedați la acest vițiu.

Se mai poate mânca opium, sub formă de pilule mici, și, în sfârșit, mijlocul cel mai răspândit e de a-l fuma. Pipa pentru opium se compune dintr'un tub lung de 50 cm., format dintr'o substanță mai mult sau mai puțin prețioasă, sculptată și decorată mai mult sau mai puțin artistic, din peatră, lac, lemn sau metal.

Opium se fumează mai cu seamă în China. Imperatul are odăi splendide destinate pentru această plăcere; de asemenea, toți bogații au o odaie destinată acestui obicei, tăcut și singuratic, unde pot oferi amicilor „o partidă“ de opium.

Decorul e adesea de un lux minunat; un pat mare de lemn lăcuit, încrustat cu sifid, sculptat numai în flori; flori ornamentale se întind de-a lungul zidurilor, ocupând trei sferturi din cameră. Coloane susțin perdele foarte ușoare. Pe lemnul acestui pat sunt puse la rând saltele, una pentru fiecare; zidurile sunt acoperite cu bogate stoffe de mătase, cu broderii fantastice. Pentru aceia cari n'au acasă la ei local propriu, de fumat, sunt localuri publice; unele mai luxoase-

P o e s i i .

Acest tub poartă o pâlnioară care e în comunicație cu canalul interior.

Se ia opium solid, se moaie și se prepară dinainte în formă de bobite cât cele de mazăre, cântărind 10—15 grame. Se înfige un ac într'un bob și se apropie de lămpișă. Când începe să se strângă, se aruncă în pâlnioară, care se închide; se sfărșește aprinzând opiul punând pipa deasupra unei mici lămpi speciale. Atunci se trage încet fumul pe care fumătorul îl ține în gură până când trage a doua oară. O pipă de-abia durează câteva minute și alta îi urmează, până când începe somnolența, până când mâinile lasă instrumentul. Privirea fumătorului devine vagă, spiritul se turbură și corpul nu e decât un buștean nesimțitor, bun de asvêrlit într'un colț.

altele mai simple, potrivite după punga fiecăruia; sunt întocmai ca cafelele și cârciumele noastre. Unele sunt tot așa de luxoase ca și localurile particulare; ele sunt destinate oamenilor cu dare de mână, și ofițerii marinei europene, cari trec prin această țară, le frecventează mai totdeauna. Altele nu sunt decât niște magazii infecte, de o murdărie respingătoare, pline de un fum neplăcut.

Să vedem acum cari sunt efectele teribile ale opiului, cum apucă în ghiarele sale pe victime și nu le părăsește decât în mormânt.

Englezul Quincey, care la începutul acestui secol a scris Mărturisirile unui fumător de opium, ne-a povestit pe lung impresiunile sale personale.

La început el luase opium ca remediū contra u

nor teribile dureri de stomac. El simția o ușurare, urmată de o plăcere bizară. Spiritul său devenia într'ari-pat. Visurii îi arătau amintiri din viața sa trecută, imaginea persoanelor iubite pe care le pierduse, a eroilor pe care îi admiră.

„Dar puțin câte puțin, ne povestește Arvède Barine în articolul pe care i l-a consacrat în interesanta sa scriere „sur les Nevrosés“, stomacul său se turbură, în timp ce organismul îi cerea din ce în ce cantități mai mari de otrăvă. Iată că acum somnul său e poporat de fantome, de procesiuni nesfârșite care rânjesc la el. Totul devine un spectru îngrozitor; el are impresiunea continuă de a căde neconținut în prăpăstii întunecoase, că se scoboară de pe scări nesfârșite, cum ori care din noi a simțit în acele visurii de o clipă. El vede niște oceane imense rostogolind în valurile lor figuri omenesci, figuri desperate și furioase, care răsar urlând din fiecare val.

„Un val întunecos înconjoară inteligența sa; ori ce lucrare, ori ce efortare de atențiune îi e imposibilă. Eră aproape în imbecilitate; el vedea clar ceea ce trebuia să facă, dar aceasta nu avea nici o influență asupra purtării sale. Conștiința își păstrase activitatea sa, chiar devenise mai puternică; voința, chin groaznic, devenise inactivă. Impregiurul lui se distrugea toată fericirea; miseria intrase în casă; el vedea pe soția și copilașii săi suferind și plângând, dar eră paralizic, care nu poate“. Împins până la sinucidere, el făcui o efortare, căutând să se lase de opium.

„Totmai atunci cunoscu marea sa nenorocire și greutatea lanțurilor sale. Opium eră un tiran neînduplecabil, care caută cu înverșunare să facă să suferă pe ori cine încearcă să scape de el. Însedar încercă el să mergă cu fumatul descrescând; el suferia torturi care îl făceau să se apuce din nou de fumat. Fiecare dată simția cum jugul „negrului idol“ se îngreună... Aceasta dură ani de zile.“

Acestea sânt turburări cerebrale produse de opium. Cu Quincey, a cărui minte n'a fost nici odată întreagă, avem un exemplu care s'ar pute numi bun. Altul inse este efectul produs asupra oamenilor cu un sistem nervos mai calm. Pe aceștia viții lor îi duce la idiotie, la nesimțire. Astfel se întâmplă cu cele de ce saii doue-spre-dece milioane de Orientali cari fumează opium.

Să nu credeți că mulțimea cea mare de Chinezi și Anamiți cari adoară „idolul negru“ i-au cerut vre-o odată visurii aurite și o veselie a spiritului necunoscută de omenirea vulgară; o trebuință curat bestială, cu care s'au obișnuit din copilărie, prin spirit de imitațiune, îi constringe și le poruncește să fumeze, când vine ora obișnuită. Căci fix în acel moment îi apucă niște dureri îngrozitoare, dacă întârzie o clipă în satisfacerea poștei lor; ei trebuie să fumeze.

Din acel moment toată viața lor se reduce la schimbarea de pipe, una după alta. Atunci carnea acestor nenorociți se usucă și se momifică, pelea li se lipește de oase, ochii le es din orbite; gura li se cascade și ei capătă o figură stupidă care le contractă fața; nu e vre-un spectacol mai scârbos al degradațiunii.

Dar trebuie să-i vești pe acești nenorociți în localurile de fumat de un rang mai mic. În interior, un șir de lungi odăi pline de un fum înțepător și gros, înăbușite într'o caldură infectă. La început nu distingă nimic. În curând inse zărești, printr'această ceață funestă, răspândite ici colea mese cu cești de ceai, și pe pământ rëndurii de paturii pe cari o ființă care a fost om e culcată în fața unei mici lămpi cu unt-

de-lemn de coco la care își aprinde pipa. „Priviți, scrie dl Roger de Beauvoir în călătoria sa impregiurului pământului, priviți acele tipuri murinde, acele brațe tremurătoare cari caută să aprindă din nou o pipă de jumătate stinsă, aceste degete încleștate cari îi țin de rogojina pe cari se svircolesc, acei ochii albi, acea sudoare neașteptată care curge de pe trupul lor pe care se ved coastele, și acele capete răsturnate cari întind niște gâtjele slabe din cari ese o ultimă și otrăvitoare suflare!“

Iată care e adevărul curat, dar trist al acestei plăcerii a opiuului.

***

Prin opium China își dă sfârșitul.

Numai din secolul trecut se răspândi acest gust al beției cu opium, cu care portugezii se apucară să facă comerț. În 1773, compania Indiilor începui expedițiunile sale cari produceau mult, căci Anglia veduse îndată „o afacere bună“. În 1800 ea expediă deja pe an câte patru mii de lădi de câte 72 kgr. fiecare. Costul acestor lădi nu eră decât de 625 franci; ele erau vëndute cu 3200 franci.

De atunci China avui opium, după cum noi avem, spre nenorocirea noastră, tutunul și alcoolul; succesul fu enorm în această țară a plângerilor, unde tot ce se numește popor nu cunoaște decât suferințe, lipsă și usurpare.

Guvernul chinezesc vedui reul și încercă să-l oprimească; el proclamă ca interdișă vinderea opiuului. Atunci Anglia începui să facă contrabandă. O măsură severă eră necesară; comisarul imperial Lin fu însărcinat cu această măsură. El încongiură în Canton pe neguțătorii europeni și pe intendentul comerțului englezesc, căpitanul Elliott; de la ei obțirui astfel doue-deci de mii de lădi cu opium pe cari le aruncă în mare, la 7 iunie 1839.

Englezii se mâniară. Ei declară Chinei un război josnic, cunoscut sub numele de „războiul opiuului“. La 20 iulie 1842, escadra lor, compusă din șapte-deci și cincii de năvi, apărui la insula de Aur, în fața celebrului oraș Sin-Kiang-Tu. Când Tătarii cari-l apăraui se vedură învinși, se năpustiră în casele lor, își omoriră soțiile și copiii, și se întoarseră ca să fie omorâți de inimiz, până la cei din urmă; cei cari scăpară din acest măcel își tăiară gâtul. Resultatul fu tratatul din Nankin, adică libertatea pentru Englezii de a otrăvi o rasă întreagă care-i supără, de a o distruge astfel mai sigur decât prin arme, și de a face și avere pe lângă astea.

De atunci importul opiuului s'a mărit în mod considerabil; în 1872 ajunse la cincii-deci și doue mii de lădi. Ađi a mai slăbit puțin, căci China s'a apucat să-și facă singură opium, de o calitate mai proastă bine-înțeleș și astfel mai otrăvitor.

Prin Europa opiomanul e foarte rar. Dar avem o rudă a sa apropiată, morfomanul, al cărui vițiu, de și din fericire mai puțin răspândit, e tot atât de tiranic și tot atât de ucigaș.

Pericolul e mare, căci e nenorocirea indivișilor unui neam cari visază în loc să lucreze, cari, în lupta cea mare a vieții moderne își distrug puterile în viții stupide și josnice! Obiceiul de a fuma opium e un obicei de care nu mai poți scăpă. Acii, mai mult decât în ori-ce altă parte, trebuie să ne amintim de strigătul inspăimântat al lui Dante:

„Lasciate ogni speranza, voi ch'entrate“.

SALON.

Voci de presă despre adunarea din Seliște.

II

Continuăm a reproduce așteptarea și așteptarea diarelor românești făcută adunării din Seliște a Societății pentru crearea unui fond de teatru român:

Tribuna Poporului.

Adunarea de la Seliște. Salutăm cu iubire și cu însuflețire adunarea generală a Societății teatrului român.

El frumos idealul, pentru care luptă această Societate și harnicia mai presus de orice învoială a celor, cari o conduc, ne îndreptățește a crede, că ne apropiem de timpul, când farmecul teatrului român ne va fi o nouă și puternică armă pentru întărirea iubirii de neam și a credinței tare în viitorul de aur al poporului românesc.

Teatrul român începe să devină o lipsă culturală și adevărat simțită de poporul nostru. Chemarea fruntașilor este așa dară ca să grăbească a îndeplini lipsa aceasta.

Adunările generale ale Societății sunt un fel de măsurătoare a interesului, ce poartă poporul nostru pentru societate. Dar adunările generale sunt și icoana lucrării, ce se desfășoară pentru realizarea teatrului român. Suntem deplin mulțumiți cu felul, cum se inițiază această realizare.

Lucrarea conștiințioasă a comitetului impune respect tuturor pentru Societate. Anuarele compuse cu minuțioasă îngrijire încălzesc inimile și direct cu mare pricepere opiniunea publică în materia teatrului român; *biblioteca teatrală* dă prilegiu și ușurință reprezentațiilor de diletanți în mijlocul societății românești; iar încercarea mai recentă a comitetului central cu bărbații de încredere, ce și-a ales în diferite centre românești, de sigur va dovedi în curând, că a fost un pas norocos pentru promovarea intensivă a intereselor cestiunii în pătri tot mai largi ale poporului nostru.

Ni se pare cu toate acestea, că biblioteca teatrală va trebui apropiată mai tare de gradul de cultură și de firea și deprinderile particulare ale poporului. Afară de cultivarea dramei proprii, teatrul român va trebui să devină asilul obiceiurilor frumoase ale poporului nostru, asilul portului românesc și biserica muzicii naționale și a doinei iubite. Pentru aceea suntem de credință, că Societatea teatrală va trebui să organizeze în giurul său o lucrare cu plan a corurilor românești și a societăților de muzică și cântări.

Șcim că la Făgăraș se află o Societate românească de diletanți, cu statute în toată forma. Suntem de părere, că instituirea astorfel de societăți, după chipul și asemănarea „Progresului“ din Făgăraș, va promova foarte interesele teatrului român în mijlocul poporului nostru.

Statistica mișcării teatrale la noi, ce a început

secretarul Vasile Goldiș să publice în anuarul Societății, ne va da punctele de orientare pentru a chibzu, cum și ce este de făcut, ca să apropiem tot mai mult intruparea mărețului scop, pe care-l urmărește Societatea teatrală. Pentru aceea continuarea studiilor de felul acesta este de cea mai mare însemnătate pentru afacerea, ce ne preocupă. Suntem informați, că pe viitor anuarele Societății vor cuprinde dări de seamă și despre corurile noastre românești, despre societățile de muzică și cântări.

În chipul acesta anuarele Societății teatrale vor face un mare serviciu mișcării culturale în siul poporului românesc și pot să devină un organ literar de valoare. Speranțele noastre în direcțiunea aceasta sunt justificate prin talentele oamenilor, cari din norocire astăzi stau în fruntea Societății teatrale. Numele Iosif Vulcan și Virgil Onișiu sunt pentru noi suficientă garanță, că literatura română numai să câștige va pute prin întreprinderile literare ale Societății teatrului român.

Suntem plini de mândrie națională, când vedem focul și dragostea, cu care îmbrățișează poporul nostru interesele sale culturale, chiar și cele mai ideale cum este înființarea teatrului român în viitor. Interesul acesta pentru cultură este cea mai frumoasă dovadă pentru puterea de viață a poporului românesc și cel mai firesc titlu la dreptul său de existență națională. Interesul acesta ne îndreptățește să susținem cu venerabilul președinte al Societății „est Deus in nobis“.

Ni se încălzește sufletul la gândul, că în curând actorii români vor cutreera orașele și satele noastre, propovăduind poporului nostru binele și adevărul și frumosul. Ce întărire a simțului național va produce teatrul român, ce dragoste pentru limba românească, pentru portul ideal de frumos al Româncuței, pentru doina cea dulce!

Din tot cugetul și din tot sufletul nostru dorim adunării generale a Societății pentru crearea fondului de teatru român — deplin succes.

Telegraful Român.

De la Seliște. Strălucită și înălțătoare de inimă a fost adunarea Societății de teatru, ținută ieri și azi la Seliște, — mai strălucită și mai înălțătoare de inimă decât toate adunările, cu cari această Societate alergătoare după un frumos ideal, se poate mândri în trecutul său peste 30 de ani! Iar succesul material și el superior tuturor altora. Seliștea s'a dovedit și de astădată mult meritându-și bunul renume cunoscut peste tot pământul locuit de Români. Onoare Seliștenilor, onoare comitetului arangiator al adunării și a festivităților grupate ca un strălucit foc bengalic în giurul ei, și onoare ținutului din giurul Seliștei, care și el frumos a contribuit la reușita lucrării fruntașei comune surori.

Primirea comitetului. Deja primirea ce s'a făcut comitetului Societății, era un bun augur despre decursul întregii festivități culturale naționale a zilelor ce urmau. Sâmbătă la orele 7 sosind membrii comitetului Societății, o delegație a comitetului arangiator i-a întâmpinat la gară; plecând în trăsură spre comună, mare și plăcută a fost surprinderea comitetului vădând ce primire i se face în comuna ensași, în piață. Era toată Seliștea de față; comitetul parochial și comunal și elevii școlii formând cordon viu și plăcut. Harnicul și simpaticul primar, țeranul Iordache Roșca căpitanul a bineventat cu câteva cuvinte comitetul, cooperită fiindu-i aleasa vorbire de o mare de strigări „să

„trăiască!“ Președintele Vulcan a răspuns adânc emoționat.

Sara de cunoștință arangiată în otelul comunal a fost și ea un pas înainte pe cărarea bunului început arătat. A fost o sară animată, veselă, cu toaste, și durând până bine târziu.

La biserică duminecă a premers serviciul divin, celebrat de P. O. D. protopresbiter I. Droc, cu asistență de mai mulți preoți, între cari presb. N. Maneșuțiu al M. Oșorheiului și Romul Mircea al Mediașului, preoții Iuga sen. (Tilișca), Marcu (Seliște) etc. Eră solemn, frumos, aer de srbătoare mare. În biserică destul de spațioasă, selișteni abia de erau o treime, ceilalți au stat pe afară, cedând locul mulțimei uari de oaspeți sosiți din depărtări și mai ales din giurul Seliștei. Seliștenii nencăpuși în biserică, au umplut stradele, toți în haine de srbătoare, toți deosebit puși în mișcare. Cântările liturgice le-au cântat corul băreților sub conducerea învățătorului Crișan.

La școală. Ședința I. După biserică, publicul a trecut, cu comitetul Societății în frunte, în sală mare a mândrului edificiu școlar. Sala cea frumoasă împodobită cu verdețuri, cu tablouri și oglinzi, printre cari indeosebi a ațintit privirea tuturor tabloul patronilor școlaei, al lui Constantin cel mare, și al mamei sale Elena, simbolisând „Înălțarea Sfintei Cruci“; în giurul acestuia eră inscripția „In hoc signo vinces“ ce i s'a arătat lui pe cer pe semnul crucii! Acesta și celelalte tablouri, între cari al lui Șaguna, fostului jude Maxim etc. erau frumos împodobite cu ornamente tricolore. — În mijlocul unei tăceri solemnne, și având în giur de sine un distins public, mai ales de dame și domni, și mai puțin țărani și țărănuțe, președintele Vulcan a deschis prima ședință a adunării prin o vorbire frumos compusă și cu acelaș foc juvenil predată, cu care l-am auzit predându-și vorbirile de deschidere la Orăștie și Hațeg! E plină de optimism, de nădejdi a vedé realizată ideea ce se urmărește de Societate, de a avé teatru național chiar foarte curând! De ar da bunul Dzeu. Vorbirea dlu Vulcan a fost cu însuflețire acoperită de aplause și „să trăiască“. — După aceste neobositul dn protopretor P. Drăghici a salutat și la acest loc, oficios, adunarea, talmăcind bucuria Seliștenilor, că li s'a dat ocaziune a-ș arată inima și interesul și jertfa lor pentru o societate ideală ca Societatea de teatru, menită a contribui la cultivarea și nobilitarea poporului român. Dl I. Vulcan a mulțumit pentru frumoasele sentimente a căror talmăciu s'a făcut dl Drăghici. — La acest loc delegațiunea comitetului central al „Asociațiunii“, salută, prin rostul delegatului Z. Boiu asesor consistorial, adunarea Societății și-i întinde mâna frățească a „Asociațiunii“ care i-a trimis. „Dorința Asociațiunii“ — dice dl Boiu — a fost, că cu acest privilegiu să-și exprime bucuria sa pentru crearea „Societății unui fond de teatru“ în anii din urmă, și să-i facă urări de continuu progres și în viitor. Întinzându-i mâna frățească declară, că Asoc va fi și în spirit pururea una cu Reuniunea teatrală căci acelaș ideal îl urmărește, de și pe diferite căi: fericirea prin cultură a poporului român“. Dl Vulcan răspunde emoționat, arătând că de 30 ani de când participă la adunările generale, un astfel de moment solemn n'a avut, căci în adevăr nu-i mai solemn moment, decât, când mama vine la fiica sa, să o cerceteze. Aceasta ne face bucurie, ne înalță și dă curaj. Mulțumind delegaților îi roagă să spună mamei societăților noastre culturale, că

fiica ei înflorește și dorește a susține legăturile cu mama sa, căutând a-ș implini datoria sa, etc. etc.

S'a pus la ordinea zilei cetirea disertațiunii dlu Petra-Petrescu, dirigentele „Albinei“ din Brașov, activ și pe terenul literaturii române, care a ținut să dea unele amănunte noue din viața poetului Eminescu, de pe timpul când acesta eră student în Blaș. Fiind dl Petra absent, disertația a cetit-o tinerul Stoica. În ea ni se arată cât de neregulat trăia tinerul Eminescu, că n'ar fi fost nici chiar înscris; cum a venit Eminescu la Sibiu în 1866, unde însoțit de un elev din seminarul nostru s'a instalat în strada Măcelarilor cu Nicolaș Densușanu, jurist acolo. Cum apoi a mers la Reșinari și de aci a fost trecut în Țară pe poteci. Amănunte interesante în felul lor, de și de puțină valoare. Fiind înse numele lui Eminescu un nume adânc și simpatic gravat în toate inimile românești, ori-ce amănunte noue despre el, viața și suferințele lui, sânt ascultate cu interes de simpatie pentru dulcele poet.

Banchetul. La masă am avut o neașteptată surprindere, foarte plăcută! În loc de obiceiului „chelneri“ de pe la banchete, aci ne-au servit o cunună de fete tinere, admirabile în gustuosul lor costum seliștensesc. Frumos costumul, frumoase fetele. Să tot ședă la banchet! Mâncările și băuturile bune. Și — nu scump! 1 fl. 50 cr. de persoană. Totul cuminte aranjat. Toate toasturile erau primite cu mare însuflețire și cu înflăcărare ciocniri de păhare pentru cei închinați. Erău de mult trecute 5 ore când masa s'a ridicat, lăsând pe mulți să rămână cu toastul în busunar, dacă nu s'au grăbit până a fost vreme.

La „exposiție“. Din multe puncte de vedere a fost interesantă expoziția de lucruri de industrie de casă, pe care a aranjat-o bravul comitet arangiator seliștean. Au adunat tot felul de produse ale acestei industrii, nu numai din present, ci și din trecut, până așa de demult, cât au putut afla ceva. Ca, vechitura vechiturilor eră arătată o palărie de 150 de ani și un blid de 140 de ani.

Sara a fost *concert, producție teatrală*, după programul cunoscut, cu joc, până în ziua următoare. Toate perfect reușite.

În ziua a doua, luni, *ședința a doua*, în care după toate triumfurile morale de până aci, s'a constatat că și partea materială a reușit splendid. Dl Iosif Vulcan, enunțând aceasta și închiidând ședința a doua, eră emoționat până în lacrimi când spunea, că ceva mai frumos n'a vădut și un rezultat mai strălucit n'a avut de 32 de ani decând ia parte activă în această societate!

Onoare bravilor Selișteni și comitetului lor arangiator, care ne-au făcut să venim cu inimă pline de mulțumită de la ei, și Societatea cu pungă plină de frumoase sume pentru nobilul seŭ fond!

Revista Orăștiei.

Adunarea de la Seliște. Evenimentele petrecute în zilele de 30 și 31 iulie n. an. c. la Seliște, au făcut ca aceste zile să fie zile de srbătoare, zile de însuflețire națională, nu numai pentru cei ce au grăbit a luă parte la adunarea generală a fondului de teatru național român, ținută anul acesta la Seliște, dar pentru toți Români de prototindenea.

Mai însemnate și memorabile vor rămâne ele pentru enșiși locuitorii comunei, cari nici când nu și-au manifestat într'un chip mai demn simțul național și dra-

tr'un act de Teochar Alexi. Persoanele: Toma, bătrân plugar bogat, Filip Moisiu; Iliana, fiica sa, Florinca Matinea; Gavrilă, tânăr plugar bogat, Alexe Mura; Leonte, învățător, Nicolae (Lița) Berariu; Necula, plugar, Ionichie Berariu; Baba Safta, Alexandrina Lucaciū. II. „Tolba și Stefan Vodă“, de S. M. Florian.

Reprezentare teatrală în Miceșci. Poporul din Miceșci de lângă Alba-Iulia, va arangia la 20 august st. n. o producțiune declamatorie-teatrală. Se va represiunta „Școala lui Lazar“ tabloū din revista „100 de ani“ de I. L. Caragiail. Elevii din școală vor declamă poezii și feciorii vor jucă jocurile naționale „Călușerul și Bătuta“.

C E N O U.

Hymen. *Dl dr Ioan Stroia*, profesor definitiv în seminariul archidieceșan din Sibiiū, s'a logodit în 2/14 august cu dșoara Veturia Ivan, fiica dlu Nicolae Ivan, protopop și asesor consistorial în Sibiiū. — *Dl Valentin Macarie*, farmacist în Tergoviște, originar din Hopărta în Transilvania, la 29 iulie (10 august) ș-a serbat cununia cu dșoara Florica Abramescu în Tergoviște. — *Dl Stefan Nicola*, absolvent de teologie, s'a fidanțat cu dșoara Lucreția Stanca din Vurpăr.

Sciri personale. *Dl dr. Valeriu Branșce*, directorul diarului „Patria“ din Cernăuți, are să fie expulșat din Cernăuți; inse ordinul de expulsare nu i se poate înmănuă, fiind că se află în concediu. — *Dl Leontin Pop*, jude de tribunal în Cluș, a fost trecut la pensie, exprimându-i-se prea innalta recunoștință. — *Dl Sever S. Secula*, licențiat în litere, a fost inaintat șef al secțiunii istorice la Archivele statului în Bucureșci. — *Dl Emanuel Măglaș* duminecă în 1/13 l. c. a început să-și facă osenda de doue luni în inchișoarea din Seghedin, pentru un articol publicat anul trecut în „Tribuna Poporului“.

Adunarea generală a Asociațiunii în Deva s'a convocat pe zilele de 27 și 28 august st. n., cu următorul program: Ședința I. duminecă în 27 august 1899 la 11 ore a. m. 1. Deschiderea adunării generale. 2. Constatarea delegațiilor prezente. 3. Raport despre activitatea comitetului central în anul expirat. 4. Alegerea comisiunilor de câte trei membri: a, pentru examinarea raportului general; b, pentru examinarea rațiociniului pe anul 1898 și a proiectului de buget pe anul 1900; c, pentru studiarea proiectului de regulament inaintat spre aprobare; și d, pentru înscrierea de membri și încasarea taxelor. 5. Propunerii eventuale. 6. Raportul comisiunii pentru înscrierea de membri și încașarea taxelor. Disertațiunile intrate se vor ceti după amiadli la timpul numit de president în conelegere cu adunarea generală. Luni în 28 august n. 1899 la 10 ore a. m. Ordinea de di: 1. Rapoartele comisiunilor exmisse în ședința primă. 2. Defigerea locului pentru proxima adunare generală. 3. Dispozițiuni pentru verificarea proceselor verbale. 4. Încheierea adunării generale. Se observă, că eventualele disertațiuni și propunerii au să fie presintate presiuiului Asociațiunii (în Sibiiū, Strada Morii nr. 8) în scris cu 8 zile, iar eventualele interpelațiuni cu 3 zile înainte de adunarea generală.

Donațiunile dnei Constanța de Dunca-Schiau. Primum următoarele rënduri: „Domnule redactor, Ca o întregire a interesantei notițe publicate despre dona-

țiuniile făcute de distinsa literată Constanța de Dunca-Schiau întru amintirea neuitatului seū soț Antoniu Schiau, unul dintre cei mai distinși și binemeritați români pentru cauzele poporului nostru și-a repausatei sala fiice Alma Merrit, ve rog a publică consemnarea tuturor obiectelor dăruite: I. *Museului național din Bucureșci* un medalion, reprezentând pe sfântul George, ucigënd bălaurul. Bijuteria e din secolul al 16-lea, făcută în Transilvania, e de o mare valoare artistică. II. *Pinacotecei din Bucureșci*: trei portrete, unul de artistul Grigorescu și doue de Stăncescu. III. *Academiiei române*: medalia de aur, ce a obținut dna Shiaū la Paris 1862 pentru scrieri literare și 38 autografe de mare preț istoric. Între acestea se află și un document din istoria patriei, o epistolă a lui Klapka către Garibaldi de mare interes. IV. *Ateneului român*: o canapea și trei scaune antice vechi florentine. Un panou, pictura dnei Alma de Dunca-Schiau m. Merrit și o perină brodată și pictură artistic tot de dsa. V. *Societății Petru Maior din Bpesta*: biblioteca valoroasă a soțului seū, peste 150 volume, apoi diverse mobile admirabile, de cari avea mare trebuință societatea academică. Ar fi de dorit, ca creștinescul și vechiul obicei românesc, de a face daruri întru amintirea iubiților repoați să afle numeroși urmași la distinsele noastre familii. Câte obiecte de artă și alte lucruri de valoare se perd în urma moștenirilor de multe ori nerecunoscătoare, pe când instituțiunile noastre culturale sânt cele mai îndreptățite și chimate păzitoare vecinice a artelor și științelor. X.

Dl Weigand în România. Cetim în „Timpul“ că dl dr. Weigand, profesor la univesitatea din Leipzig, distins filoromân și filolog, va continuă cu cercetările sale filologice asupra limbei române în vara asta, de astă-dată în România. Dl dr. Weigand va călători în luna aceasta prin județul Muscel, stabilindu-se pentru câțva timp la Câmpu-Lung. În luna septembrie va merge la Bucureșci, pentru a studii dialectul mahalalelor. De astă-dată dl dr. Weigand a pus de i s'a construit un car anume în care să poată și dormi și a cumpărat și doi cai, pentru ca astfel să poată străbate prin satele și cătunele cele mai depărtate.

Advocat român la Cosntantinopol. Dl Constantin D. Meita, român macedonean, și-a susținut tesa de licență în drept la facultatea din Bucureșci. Subiectul tesei dsale este: „Origina și evoluția proprietății, cu o privire generală asupra proprietății în dreptul musulman“. E unica tesă în acest sens tratată la acea facultate de drept. După câte aflăm tinerul licențiat se va stabili în Constantinopol unde va îmbrățișă profesiunea de avocat.

Petresceri de vară. *La Alba-Iulia* tinerimea română de acolo și din impregurime va arangia la 20 august n. petrecere de vară; comitetul arangiator e fost compus din 22 tineri, aproape toți studenți univesitari, în frunte cu dl dr. Al. Fodor medic. — *La M. Ludoș* inteligința română de acolo și din impregurime va da petrecere cu dans în 27 august.

† **Dr. George Candrea**, absolvent de teologie la Sibiiū, de filosofie la Bucureșci, Viena, Graz și Strassburg; fost redactor respunďtor al diarului „Dreptatea“ din Timișoara, condamnat la 2 ani de inchișoare și 2000 fl. amendă, mai apoi refugiat la Bucureșci, unde a ajuns profesor, a încetat din viață la Graz în etate de 37 ani, suferind de pneumonie. A fost originar din Neagra, Munții-Apuseni. În colaborațiune cu dl Teofil

Frâncu a publicat „Rotacismul la moși și Istrieni (1886) și „Românii din Munții Apuseni (Moși,) 1888.

Au mai murit: *Ved Elena Păcățian*, mama dlor Teodor și Dimitrie V. Păcățian, primul redactor la „Tribuna“, al doile droguist la București și autorul broșurei de nuvele bănățenești „De la noi“, la București în 29 iulie (10 august) în etate de 61 ani; —

Achim Sêrbu, proprietar în Caransebeș, la 9 august, în etate de 81 ani; — *George Bogdan*, paroc gr. or. în Brad, la 2 august, în etate de 70 ani; — *Vasile Biro*, capelan gr. or. în Herendeșel, membru în direcțiunea institutului de credit și economii „Lugoșana“ la 1 august; — *Iulia Gruber n. Dogariu*, la Arad, în 12 august, în primul an al căsătoriei sale.

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA ȂLDĂȘ NR. 296 b.)

PRIMARIA COMUNEI BUCURESCI

DIRECȚIUNEA COMPTABILITĂȚII

SITUAȚIUNEA COMPARATIVĂ A INCASĂRILOR DIN VENITURI INDIRECTE (ACCISE)

1899—1900

1898—1899

Evaluări budgetare lei 8.177.200

Evaluări budgetare lei 7.874.700.

Lei 1.954.132.50 Impliniri de la 1 aprilie până la 30 iunie lei 1.903.617.85

Plus lei 50.514.65

SPECIFICARE

Lei 347633.05	Biuroul central	--- --	--- --	--- --	--- --	lei 294183.40
621225.50	Gara Nord	--- --	--- --	--- --	--- --	580788.25
163729.20	Gara Sud	--- --	--- --	--- --	--- --	151032.25
102133.75	Rampa de vinuri	--- --	--- --	--- --	--- --	226202.45
78736.30	Halta Spirea	--- --	--- --	--- --	--- --	51242.95
9820.85	Poșta	--- --	--- --	--- --	--- --	12847.85
630803.85	Barieră	--- --	--- --	--- --	--- --	587320.70
Lei 1954132.50	Total					Total 1903617.85

Se certifică

p. Director, Demetrescu

p. Șeful biur. scriptelor, C. Catzian.

PRIMARIA COMUNEI BUCURESCI

Direcțiunea Comptabilității

SITUAȚIUNEA

Veniturilor comunale la 30 iunie 1899 comparativ cu acelea din perioada corespunzătoare a anului 1898—1899.

Capitolul	NATURA VENITURILOR	Evaluarea bud- getară anuală 1899—1900	INCASĂRI				DIFERINȚE		
			1899—1900		1898—1899		Plus	Minus	
I. Venituri ordinare									
1	Venituri directe	1440700	212797	47	208069	40	4728	07	
2	„ indirecte (accise	8177200	1954132	50	1903512	85	50619	65	
3	„ din bunuri comunale	641500	270890	90	280497	85		9606 95	
4	„ „ servicii comunale	1236500	414620	63	400926	56	13694	07	
5	Subvențiuni	561252	74828	—	143988	—		69160	
6	Contribuțiuni pentru drumuri	1615000	227818	35	406559	14		178740 79	
II. Venituri extra-ordinare									
7	Venit. cu destinațiune specială	160875	52015	05	62708	40		10693 35	
8	Diferite venituri	116000	14942	80	24733	—		9790 20	
—	Rămășițe din exerciții închise	—	13466	95	36389	37		22922 42	
	Total	13949027	3235512	65	3467384	57	69041	79	300913 71

Se certifică

Minus 23187192

Director Cuntorin.

Șeful biurolui scriptelor Demetrescu.

gostea frățească de care sunt conduși față de tot ce e românesc și spre binele neamului lor.

Și sunt mândri bravii Selișteni de succesul ce l-au avut, și mândri trebuie să fim și noi cu toții de el, deoarece-ace acela nu este numai al lor, ci al nostru al tuturor.

Eram dinainte convinși, că comitetul „Societății pentru fond de teatru național” va duce cu sine cele mai plăcute suveniruri din Seliște. Și nu ne-am înșelat în convingerea noastră. Deoarece-primirea ce i s'a făcut, și succesul material și moral ce l-a avut, au în trecut toate așteptările noastre.

Cu un cuvânt, toate cele petrecute în zilele sus numite la Seliște numai de laudă și cinste le poate servi locuitorilor ei, și de indemn altor orașe, cărora li se va da privilegiu a primi în mijlocul lor această societate.

Foia Poporului.

Adunarea teatrului național. Seliștea, frumosul și românescul orașel, a fost de sâmbătă începând și până marți, loc de muncă serioasă pentru cultura și înaintarea neamului și de vesele și minunate serbări. Frunțașii Seliștei, frumoasele Seliștene și voinicii feciori au îmbrăcat vestimente de serbătoare și au primit cu dragoste și căldură pe aceia, cari din depărtări au venit ca să iee parte la adunarea Societății pentru crearea fondului de teatru român. De nouă s'a arătat, că la ce sunt harnicii Selișteni cu giurul lor; de nouă s'a arătat, că acest popor are mare putere morală și materială, ajutată prin buna înțelegere, ce domnește în sinul seü și nutrită prin cărmuirea înțeleaptă a frunțașilor ei.

Societatea pentru crearea unui fond de teatru român.

Raportul casei din 24 mai 1898 până în 13 iulie 1899,

Onorată adunare generală!

La ultima noastră adunare generală, ținută anul trecut la Hațeg, 5 și 6 iunie, averea totală a Societății noastre a fost de fl. 118.981.67.

Raportul nostru de astăzi se estinde acum până în 13 iulie 1899 când s'a făcut ultima scontrare a averii.

Sumele contribuite cu ocaziunea adunării generale din Hațeg sunt publicate în Anuarul II al Societății.

După adunarea generală au contribuit pentru an. 1898

a, taxe de membrii ordinari:

1. Nic. Marin, maior c. și r. în regm. 49. Znaim;

2. „Sentinela”, institut de credit și economii Satul-noü;

3. Dr. N. Mănoiu, candidat de avocat, Brașov. b, ajutoare:

Dl Nic. Băilă, stud. agr. în Vale, a transpus venitul curat al unei petreceri, arangiate de junimea studioasă din giurul Seliștei fl. 10.85; dl protopop Trif. Miclea a trimis ajutoare de la: Dr. G. Miclea adv. în Albunari fl. 1. I. Gaspar, Satul-noü fl. 1. Anton Miclea,

inv. Petrovosello fl. 1. Biserica română gr. or. Petrovosello fl. 1. Protopresbiteratul gr. or. al Panciovei fl. 1.

Membrii pe viață s'au înscris:

1, Dl Trifon Miclea, protopresbiter în Panciova și ne-a transpus o acție a instit. „Concordia” din Uzdin în valoare de fl. 50.

2. „Sentinela” din Satul-noü depunând o acție a inst. „Sentinela” din Satul-noü în valoare de fl. 50.

Pentru anul 1899 au plătit taxe de membrii ordinari:

Brad. Dr. Paul Oprișa prof. Bran. Ioan cav. de Pușcariu. Brașov. Ioan Aron, director la școala de fețițe, dr. G. Baiulescu, medic, 5 Andreiü Bârsan, prof., Grigore Birea, comerciant, dr. Iosif Blaga, prof., Bartolomeiü Baiulescu, protopresbiter, Simeon Damian, adv. 10 Nic. Eremia, comerciant, Dionisie Făgărășan, prof., Vasile Goldiș, prof., dr. Eug. de Leményi adv., dr. Eug. Meșianu, adv. 15 Virgil Onițiu, director gimn., N. Petra-Petrescu, Ioan Petric, protopresbiter, Mihaiü Stănescu, comerciant, Tache Stănescu, comerciant, 20 Const. de Steriu, bancher, Vasile Voinea, protopresbiter, Arseniu Vlaicu, director la școala com. Abrud: Dr. Vasile Fodor. Caciulata: Nicolaü Chiornița, proprietar. Deva: 25 August A. Nicoară, cand. de adv. Făgărăș: dr. Andreiü Micu, adv. Făget: Sebastian Olariu, protop, Axentie Găiță, protop. Brünn: Nicolae Marin c. și r. major în regm. 49. Hațeg: 30 Mihail Dugaciu, proprietar, Teodor Făgărăș, măestru, Nicolae Nestor, vicar, dr. Gavriela Suciuc, adv. Mureș-Oșorheiü: Nicolae Maneguțiu, protopresbiter. Năsăud: 35 Virgil Șotropa, prof. Orăștie: Dr. Aurel Erdély, dr. Ioan Pop, dr. Silviu Moldovan, dr. Dobó, 40 Ioan I. Vulcu. Petroșeni: Stefan Radic, protopresbiter. Săcele: Romulus Verzea, paroch. Seliște: Dumitru Banciu. Sibiu: George Dima, prof., 45 dr. Ilie Beu, medic. Satul-noü: „Sentinela” inst. de credit și economii, dr. Alex. Birescu. adv. Voila: George Vasu, proprietar. Zărneșci: 49 Nicol. Garoiu, avocat.

Ca membrii ajutatori au contribuit: Trifon Miclea, protopresbiter fl. 1, Ioan Gaspar, învățător —50, Costa Omoreanu, econom —20, Adam Magyar —50, Ioan Roșu, meseriaș —50, Petru Negru, proprietar —50, din Satul-noü; Stefan Popa, paroch Seleuș fl. 1, George Roșcuț, proprietar —50, Stefan Negru, meseriaș Satul-noü —50, Petru Tisu, avocat Panciova fl. 2.19, biserica gr. or. română din Satul-noü fl. 2.—, protopresb. gr. o. al Panciovei fl. 1, subcomitetul Reun. femeilor române din Săcele prin dl Romulus Verzea fl. 5.

Mișcarea casei din 24 mai 1898 până în 13 iulie 1899 este:

Întrate.		Eșite.	
1. Saldo	fl. 1138.51	Porto	fl. 18.47
2. Taxe de membri		Tipărituri	256.—
a, fondatori fl. 220		Spese diverse	192.15
b, pe viață „ 100		Efecte cump.	4808.23
c, ordinari „ 350		Depuneri	15.39
d. ajutatori „ 59.89	729.89	Saldul în libel la	
3. Diverse		„Albina”	5073.20
Concert și bal și petreceri	145.68		
Interese de efecte			
fl. 8261.93			
Int. de depuneri			
fl. 87.43	8349.36		
	fl. 10363.44		fl. 10363.44

